МЕТАМОРФОЗИС
Фондација за интернет и општество

ЕВРОТИНК
ЦЕНТАР ЗА ЕВРОПСКИ СТРАТЕГИИ
CENTER FOR EUROPEAN STRATEGIES
EUROTHINK

Со критичко мислење до граѓани со медиумска умешност – КриТинк

Mendim kritik për qytetarë me shkathtësi mediatike - KriThink

Critical Thinking for Mediawise Citizens – CriThink

CriThink.mk

Проектот „Со критичко мислење до граѓани со медумска умешност – КриТинк“ е спроведуван од Метаморфозис и ЕВРОТИНК.
Проектот е финансиран од Европската Унија.

ЕУ за ТЕБЕ!

Теренско истражување

Анкета

Во рамки на тригодишната имплементација на “КриТинк”
предвиден е циклус на 3 истражувања, со 3 специфични целни групи.

Во првата целна група / “млади”

Период на имплементација на истражувачката алатка / АНКЕТА:
декември 2018 - февруари 2019.

3 универзитети:
УКИМ, УКЛО, Универзитетот на ЈИЕ.

Средната возраст на испитаниците е 19.5 години,
возраста на испитаниците е од 18 до 23 години.

Половата застапеност 49% мажи и 51% жени.

Примерокот на анкетата е 301 лице, избрани по случаен избор,

Анкетен прашалник имплементиран на македонски и албански јазик

Предмет на интерес...

1) способноста за критичка мисла и односот кон мислењето како когнитивен процес

2) медиумската писменост, т.е. односот кон медиумите и интеракцијата со различните видови медиуми и информации.

Други истражувачки алатки

Имплементирани три фокус-групи со млади лица и една фокус-група со едукатори.

Вкупно со овој инструмент беа опфатени 26 млади и 6 едукатори.

Структурирани интервјуа спроведени со шест лица

(Критериумот беше овие лица да имаат непосреден контакт вршејќи едукативна дејност со млади лица до 22 години старост.)

Структура на анкетен прашалник:

- Водилки во поставувањето структурата на анкетата:
- Проверка на желбата за мислење? Личниот однос кон мисловниот процес.
- Логички тестови: Тест со мислење
- Навики за користење на медиуми, навики на информирање, однос кон извори и информации со различен степен на перципирана кредибилност или традиционална кредибилност....

- Демографија и образование

19 прашања поврзани со процесот на мислење размислување, учење...

A study from the Journal of Personality and Social Psychology 1982, Vol 42. No1 116-131

“The need for cognition”

I дел

Потреба за – од мислење.

Перцепции и лични ставови.

19 Прашања на ликертова скала кои се еден дел од вкупно 45 прашања поставени во академската статија “The need for cognition” која ја објаснува 4 кратната студија.

Целта на овие прашања е да даде слика за декларативната претстава за тоа колку испитаниците мислат дека мислат, односно сакаат да мислат, во рамки на релативно хомогена целна група.

Во овој случај 300 додипломци од различни универзитети од различни географски и образовни потекла. Овој примерок одговара на третата и четвртата рунда од The need for cognition.

П.1 Задоволство ми е да решавам проблеми за кои треба да се изнајдат нови решенија

П.2 Кога правам нешто што ме збунува, го оставам и заборавам на истото

П.3 Најчесто, сакам да не размислувам/решавам за проблеми кои претходно се оценети како “тешки”.

П.4 Учењето на нови начини на размислување не ме привлекува премногу

П.5 Претпочитам да ги оставам работите/процесите да се одвиваат, отколку да се обидам да разберам од кои причини работите/процесите се такви какви што се.

П.6 Се чувствувам посебно задоволувачки кога ќе завршам важна задача/процес за која многу размислување и ментален напор.

П.7 Апстрактното размислување не ме привлекува

П.8 Не сакам да размислувам повеќе од она што треба

П.9 Не размислувам најдобро кога сум под притисок

П.10 Почесто разговарам со други лица за причините и можните решенија на општествени проблеми, отколку за трачеви и озборувања во врска со познати луѓе и славни личности

П.11 Повеќе размислување најчесто води до повеќе грешки

П.12 Претпочитам да ги откријам своите силни и слаби страни од мојот начин на размислување

П.13 Размислувањето за мене не е забавно и не претпочитам да го правам

П.14 Не би сакал да размислувам за тоа што би требало да правам со себе во животот

П.16 Подобро мислам кога луѓето околу мене се интелигентни

П.17 Сакам животот да ми биде исполнет со загатки што треба да ги решавам

П.18 Повеќе би сакал/а да решавам комплексни проблеми, отколку едноставни проблеми

П.19 Кога решавам проблем, поважно е она што јас го гледам како решение на проблемот, отколку она што останатите го гледаат како решение на проблемот

Групирање на искази според димензија на тврдењата

Тврдења со позитивна димензија

Тврдења со негативна димензија

- Поглед во интересните наоди….

Да се потсетиме на целната група:

- Студенти од 3 универзитети:
- УКИМ, УКЛО, Универзитетот на ЈИЕ.
- Средна возраст 19.5 години

П.2 Кога правам нешто што ме збунува, го оставам и заборавам на истото

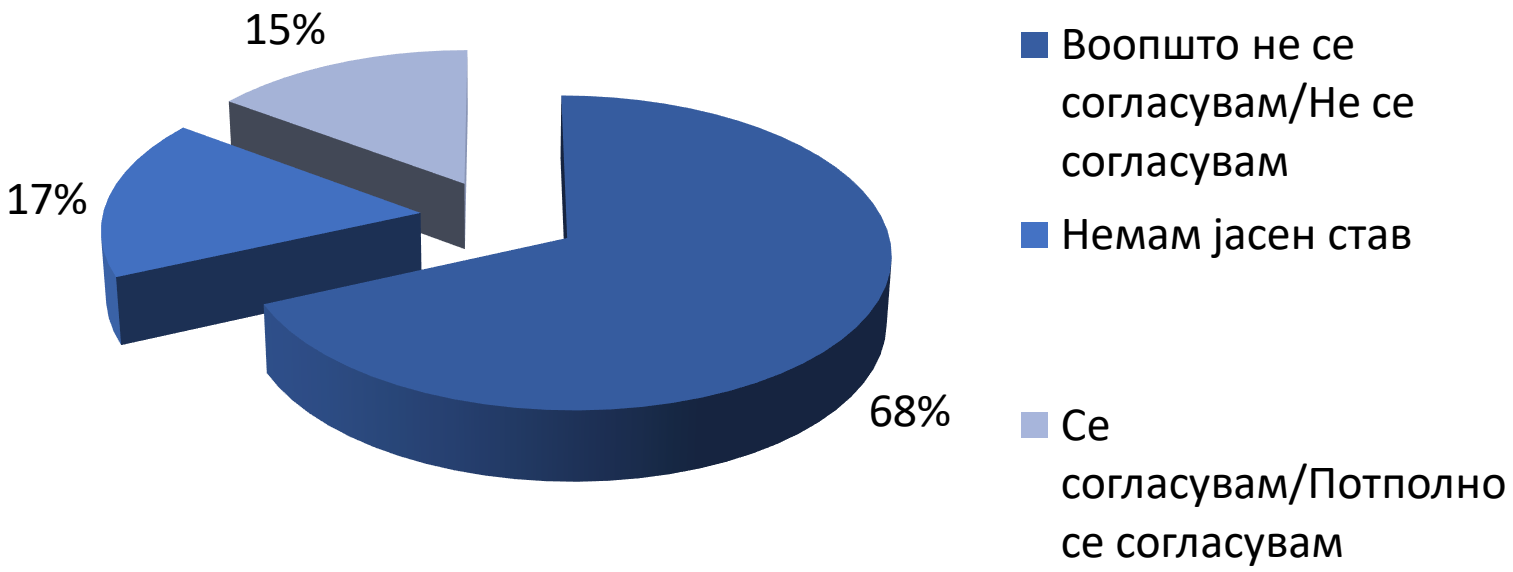

П.3 Најчесто, сакам да не размислувам/решавам за проблеми кои претходно се оценети како “тешки”.

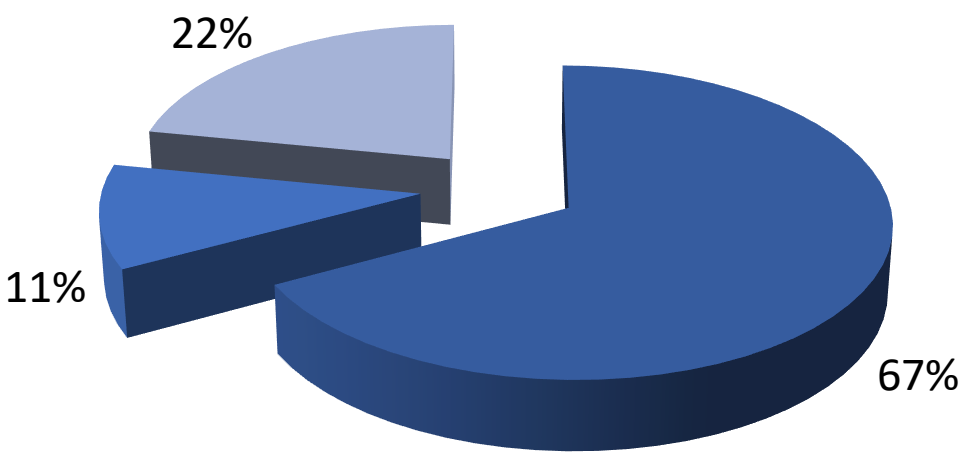

- Воопшто не се согласувам/Не се согласувам
- Немам јасен став
- Се согласувам/Потполно се согласувам

П.4 Учењето на нови начини на размислување не ме привлекува премногу

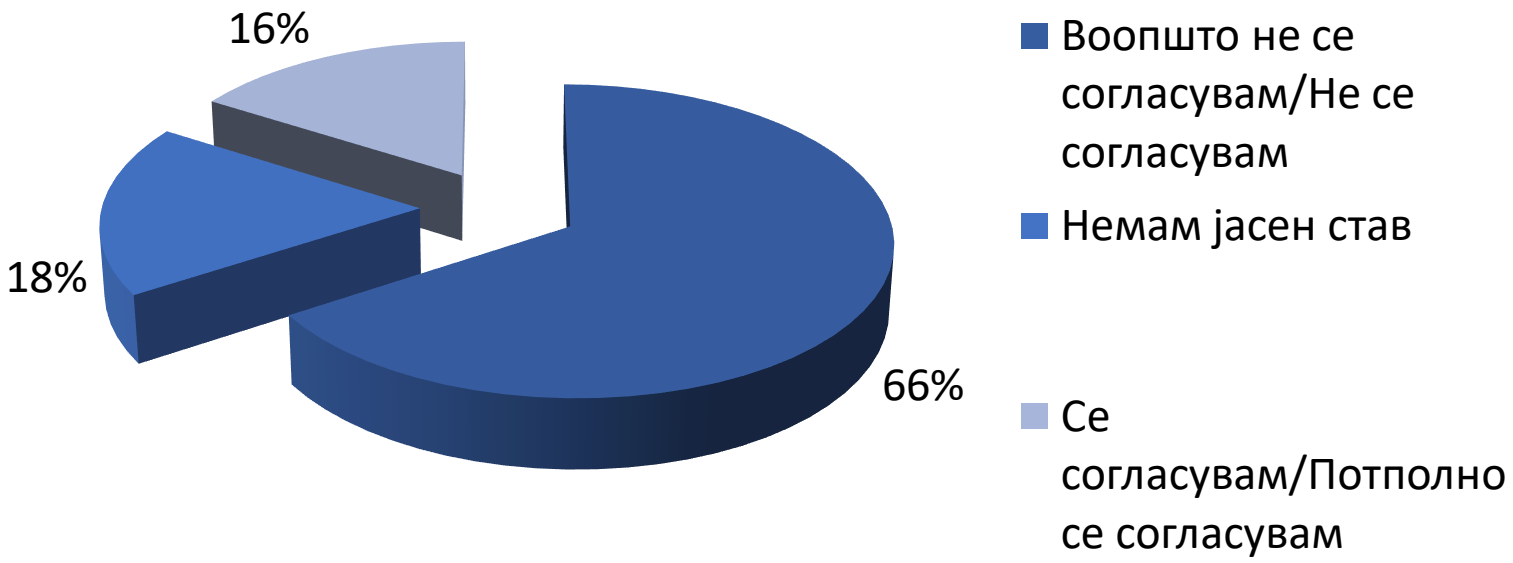

Што гледаме?

Има генерална наклонетост кон процесот на мислење или постапки кои се основани на мислење

Една третина од дипломците изјавуваат аверзија кон или недостаток на желба да се зафатат со одредени мисловни процеси

П.5 Претпочитам да ги оставам работите/процесите да се одвиваат, отколку да се обидам да разберам од кои причини работите/процесите се такви какви што се.

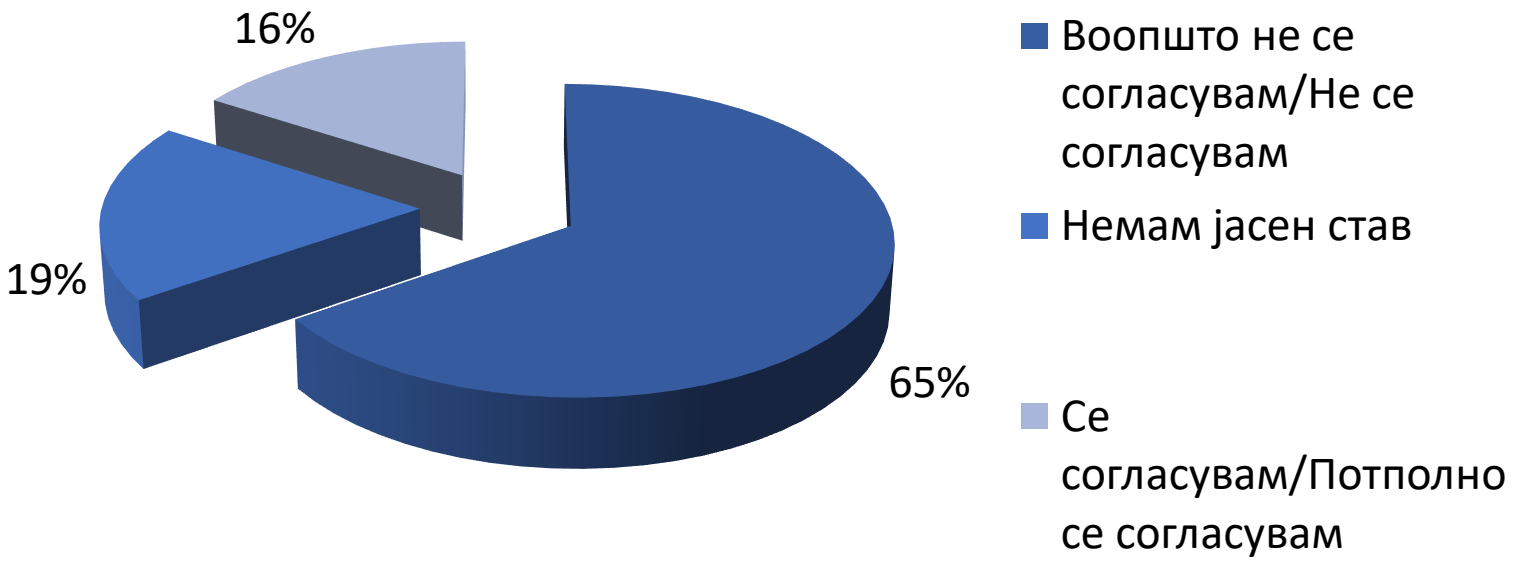

П.7
Апстрактното размислување не ме привлекува

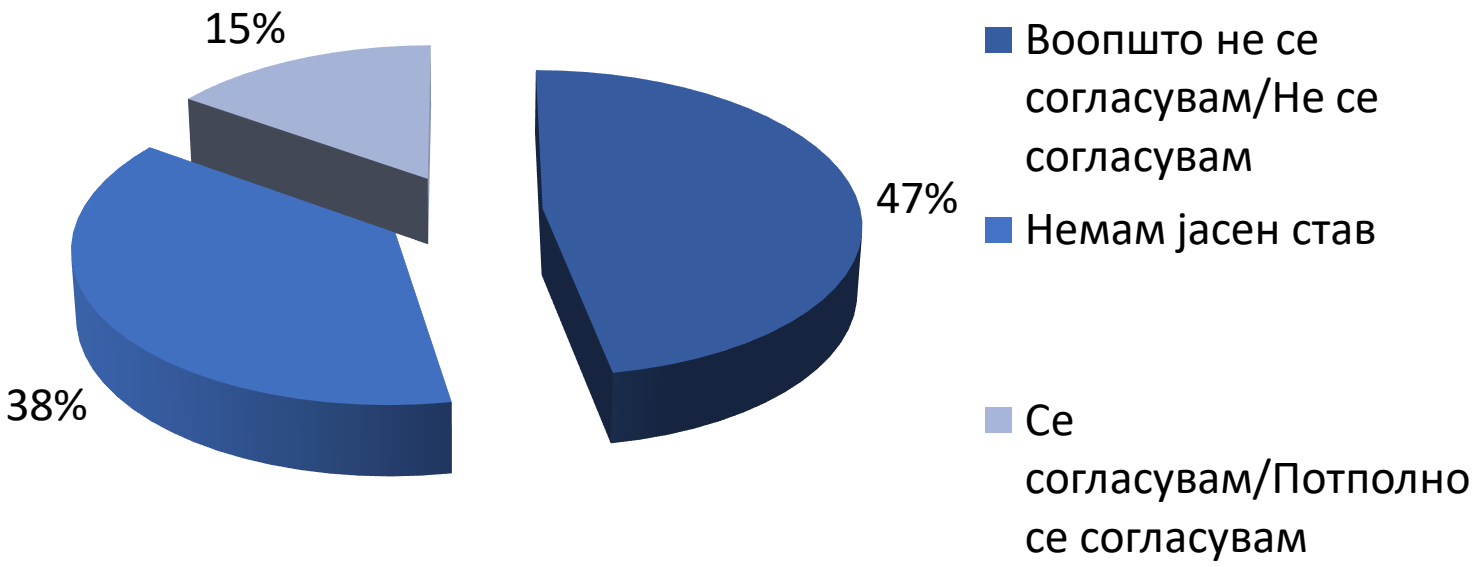

П.11 Повеќе размислување најчесто води до повеќе грешки

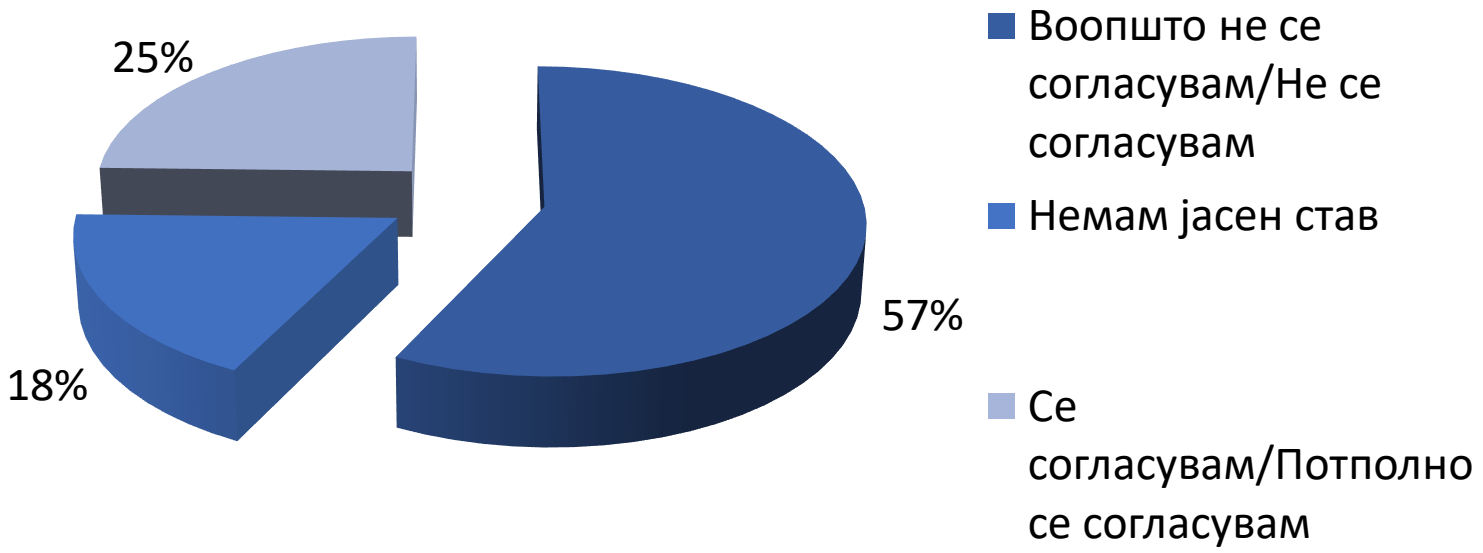

- На крајот на прашалникот, пред демографските податоци…

П.41 Треба повеќе или помалку критички да размислуваме?

II дел

4 Логички тестови...

The Cognitive Reflection Test CRT

П.26 Ако е потребно 5 машини, за 5 минути да направат 5 додатоци, колку минути се потребни за 100 машини да направат 100 додатоци? (точен одговор - 5 минути).

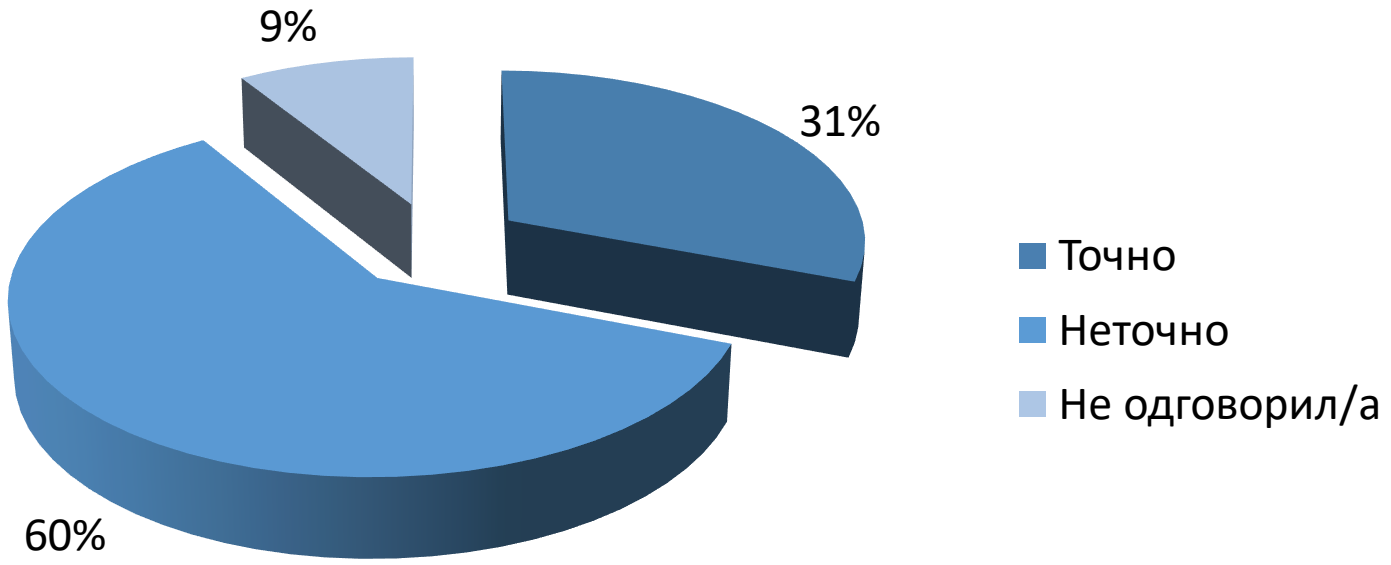

П.27 Тениски рекет и топка чинат 1.10 евра вкупно. Тенискиот рекет чини 1 евро повеќе од топката. Колку чини топката? (точен одговор - 0.05 евра).

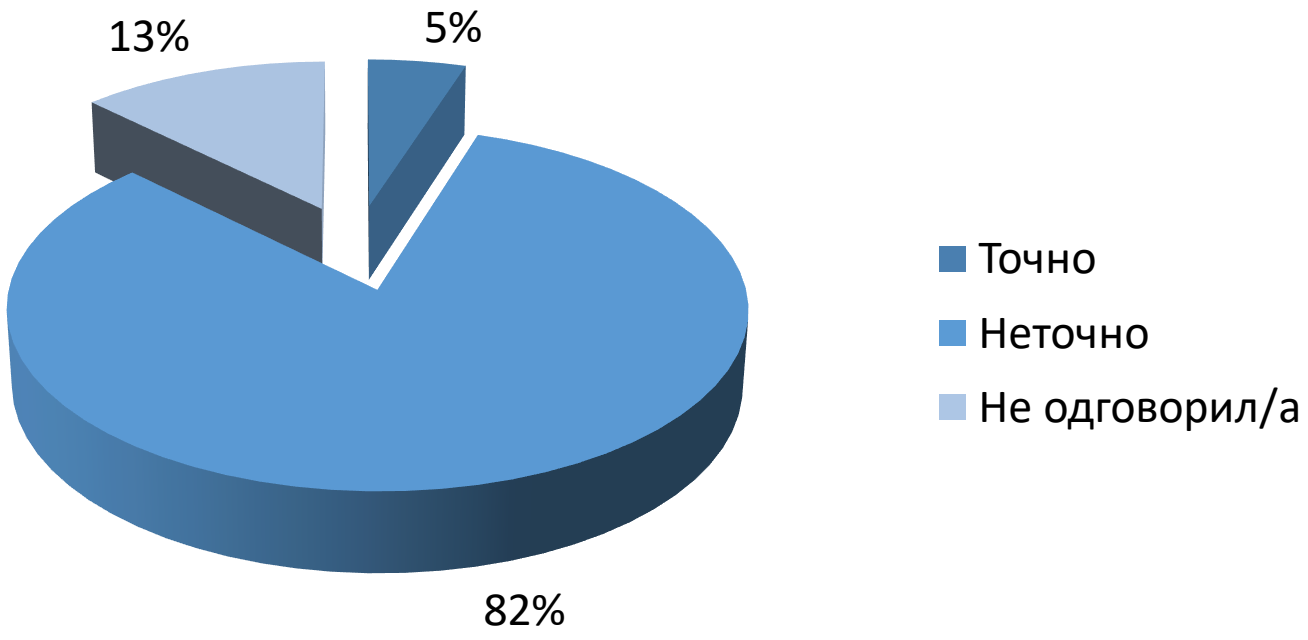

П.28 Во езерото има латици од лотос. Секој ден, латиците се зголемуваат двојно. Ако е потребни 48 денови за да се покрие целото езеро, колку време е потребно за латиците да покријат половина езеро? (точен одговор – 47 денови).

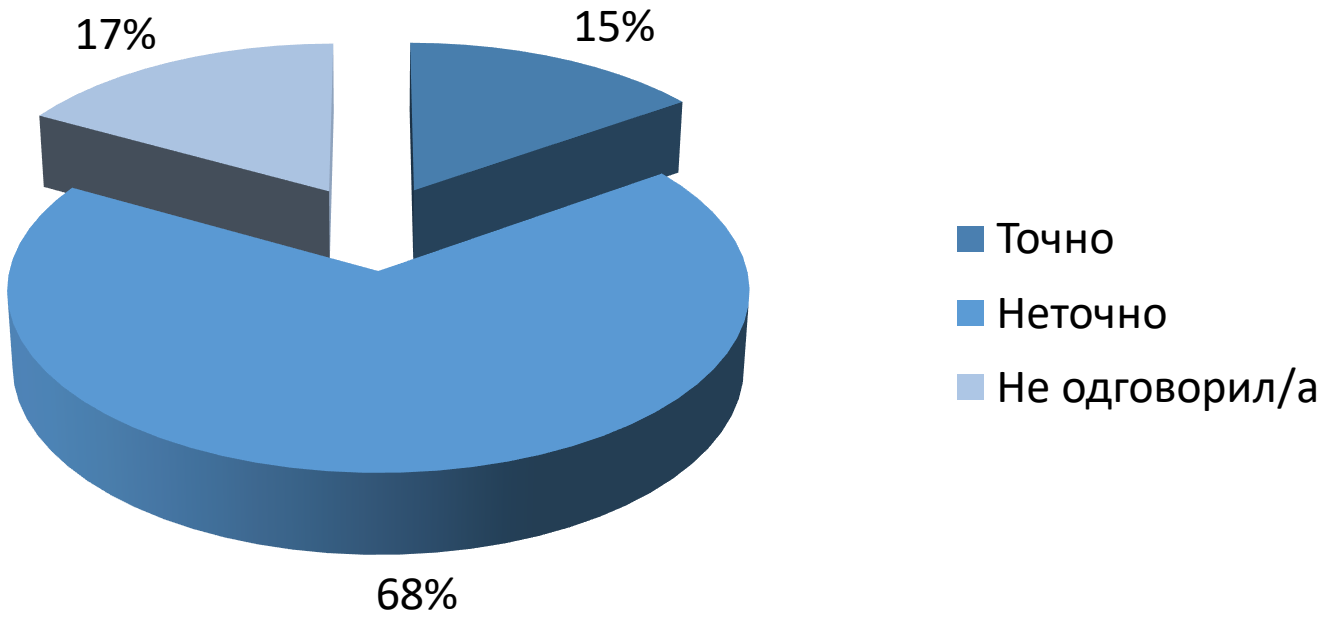

П.29 Некои празнични денови се врнежливи. Сите врнежливи денови се досадни. Затоа, облачните денови се досадни. (точен одговор – не е точно)

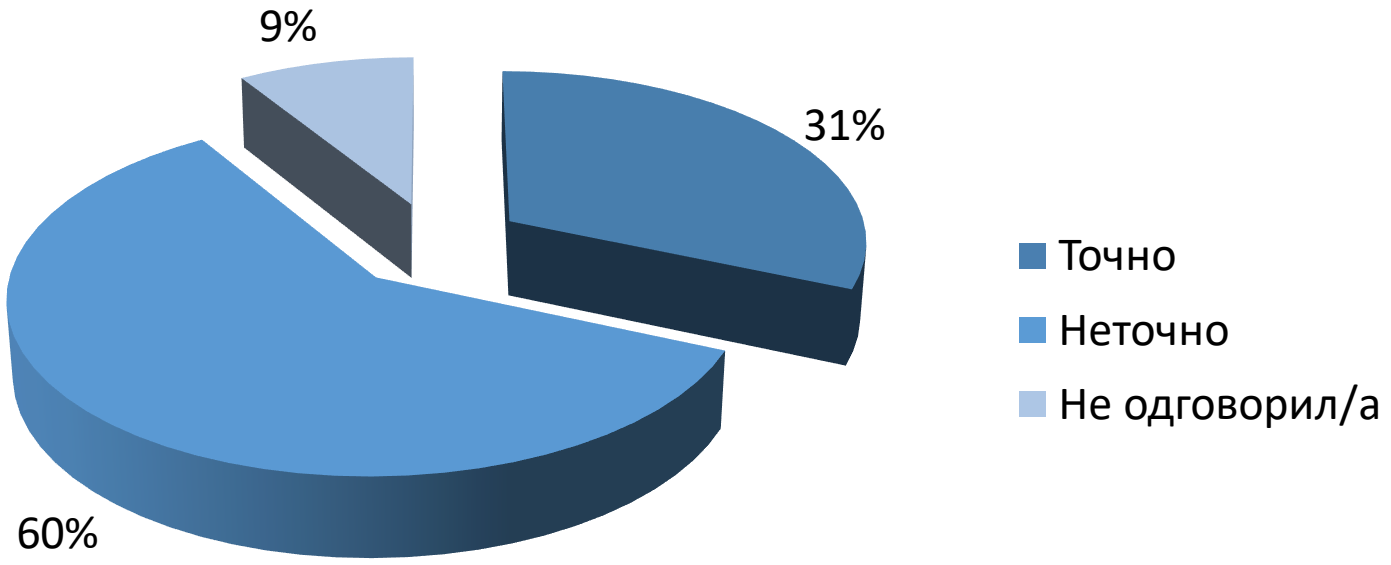

Само 1% од испитаниците одговориле точно на сите четири логички проблеми!

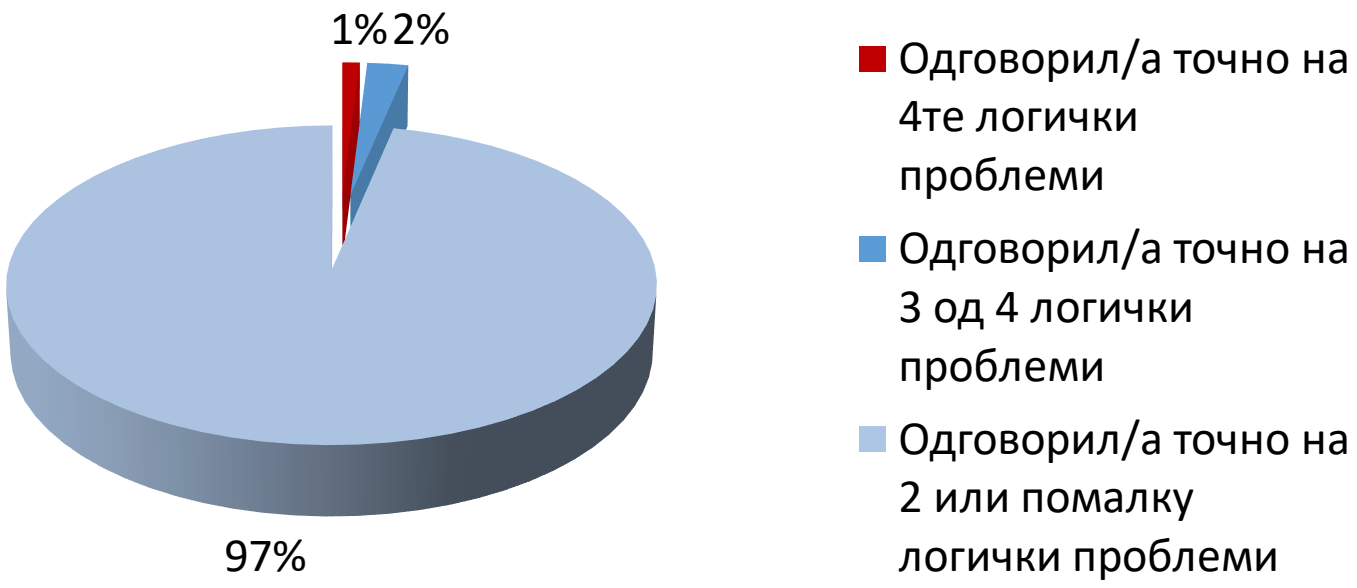

III дел

Медиумска и информациска писменост, навики на информирање

Однос кон информација, информирање/пребарување и начин на проверка и справување со информација

П.21 Главните причини поради кои се **сомневаат во информација** која ја прочитале на социјалните мрежи?

П.22 За време на типично интернет пребарување користејќи пребарувач како Google, Yahoo или Bing, како ги прегледувате резултатите?

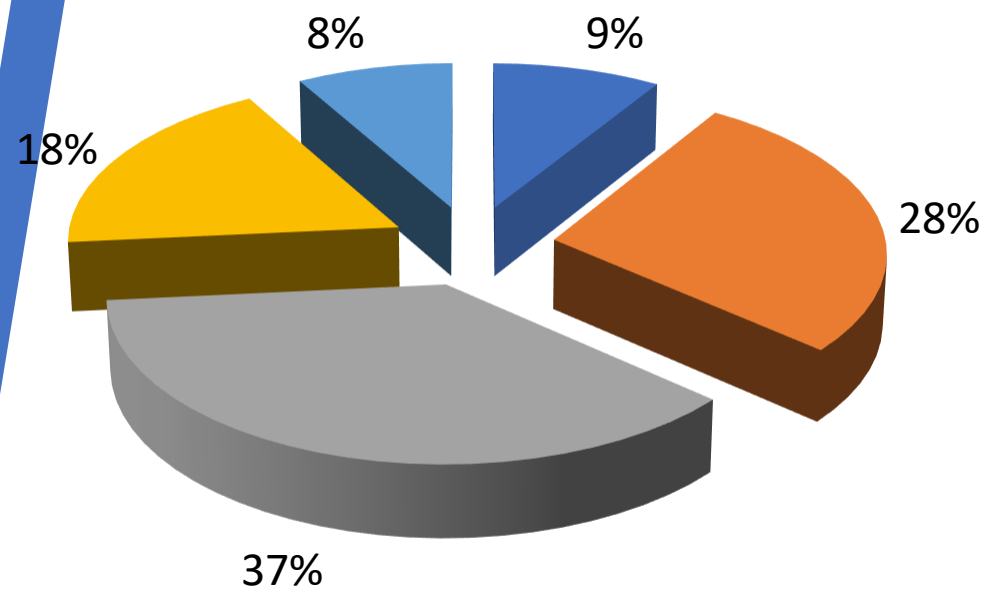

- Обично, ги читам без да ги отворам резултатите, пред да отворам некој од понудените линкови
- Обично, ја читам првата страна со резултати и отворам некои од понудените линкови, а потоа одма на следната страна
- Обично, ги отворам линковите кои сакам да ги проверам додека ги читам резултатите
- Обично, ги отворам сите линкови на првата страна со понудени резултати
- Не одговорил/а

П.23

- 58% од испитаниците би отвориле или би кликнале за да го видат целосниот оригинален извор со цел да ги потврдат информациите што ги читаат додека пребаруваат

Што гледаме?

Познавање на основни можни индикатори за информација со сомнителна основа или дезинформативна намера на една вест. 60 проценти би провериле извор на вест

Повеќе од 80 проценти од додипломците изјавуваат дека Википедиа е релевантен енциклопедиски извор на информации во некоја форма

П.24 Кои од следниве изјави најблиску ги отсликува вашите верувања?

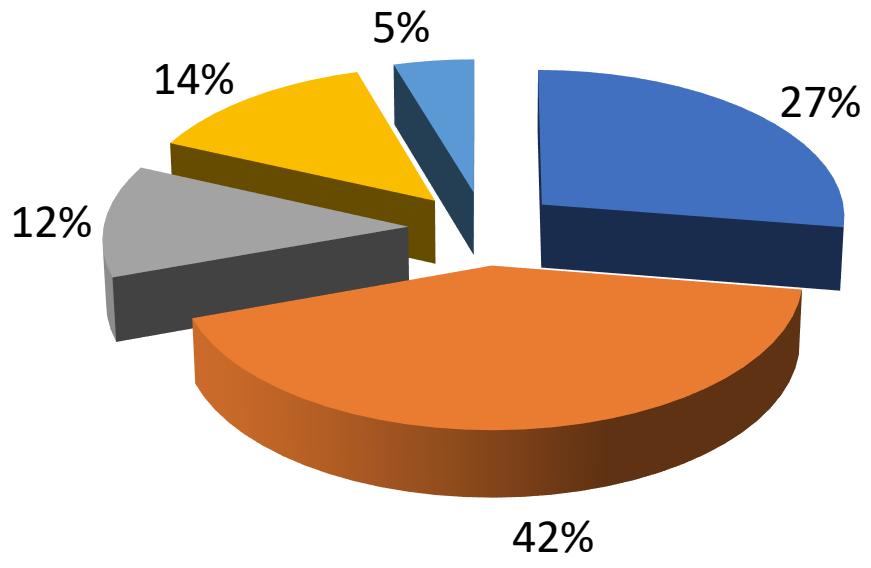

- Википедиа е суштински модерна енциклопедија, но базирана само на интернет.
- Википедиа може или не може да ги обезбеди истите информации како традиционална енциклопедија, во зависност од статијата или терминот за пребарување
- Википедиа е фундаментално различна од традиционалната енциклопедија, покрај тоа што е базирана на интернет.
- Немам мислење
- Не одговорил/а

П.34 Мислења за веројатност за ширење на дезимформации. Рангирање. Според вид на медиум.

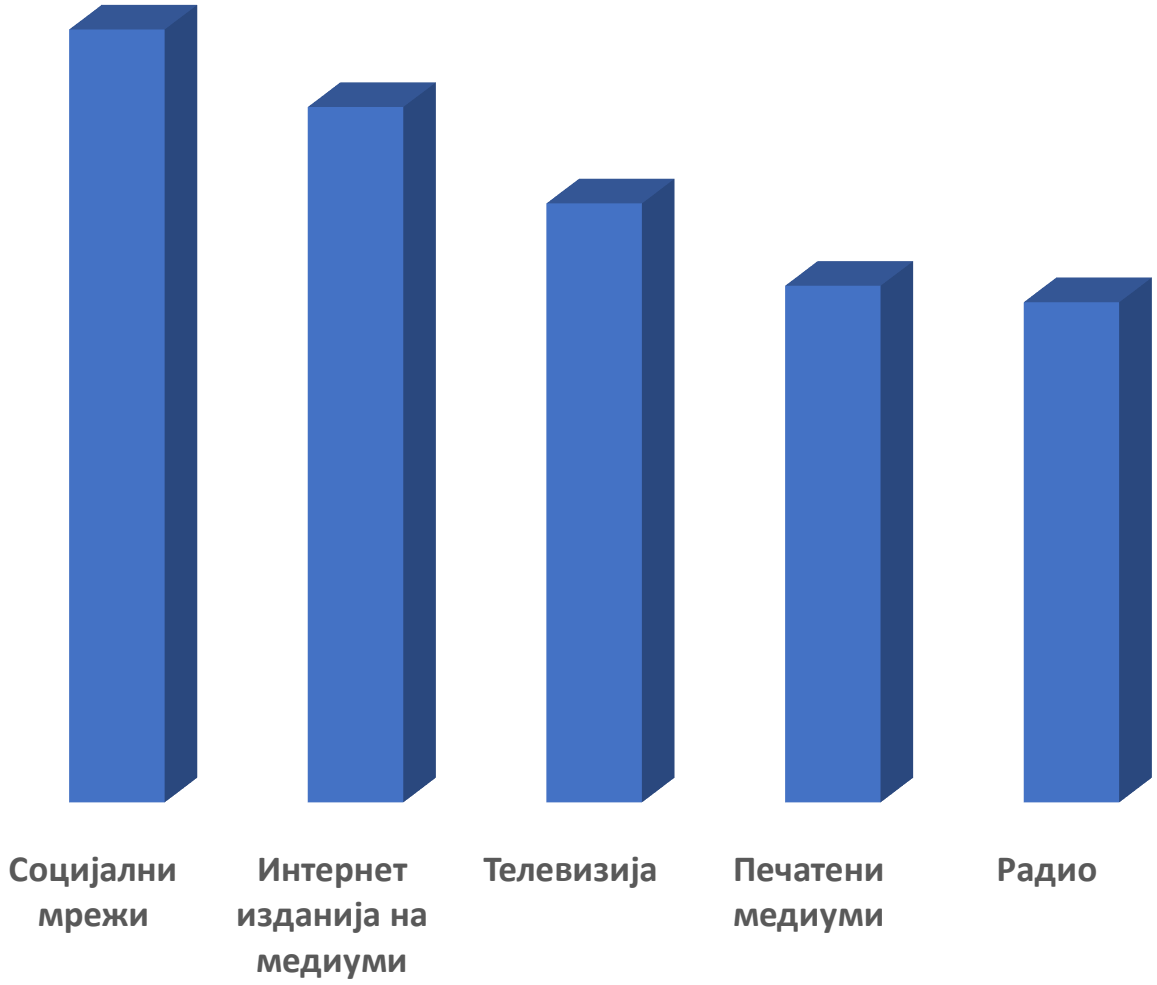

П.25 Користење на социјални медиуми кај младите

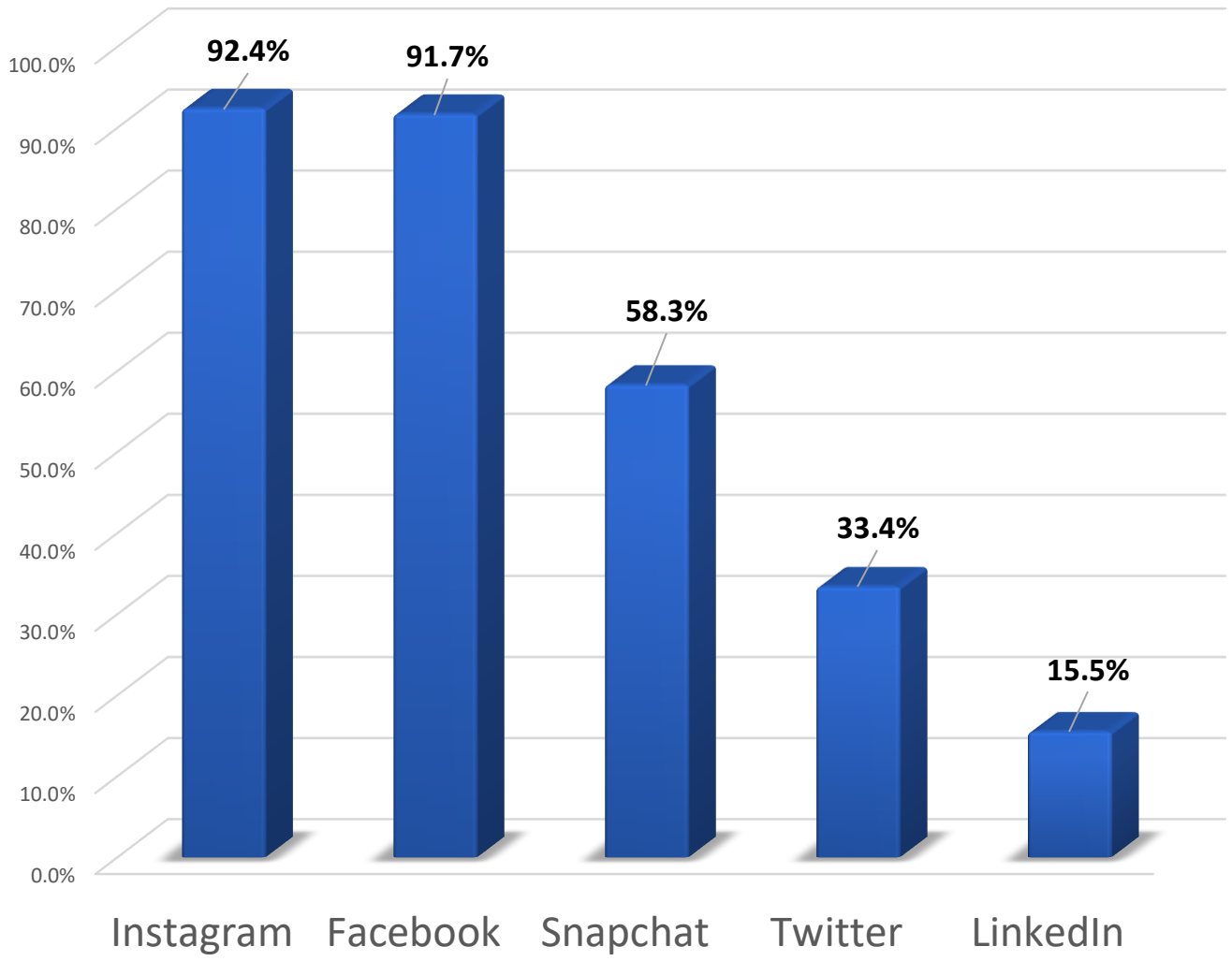

П.33 Што најчесто правите кога ќе се посомневате во некоја вест?

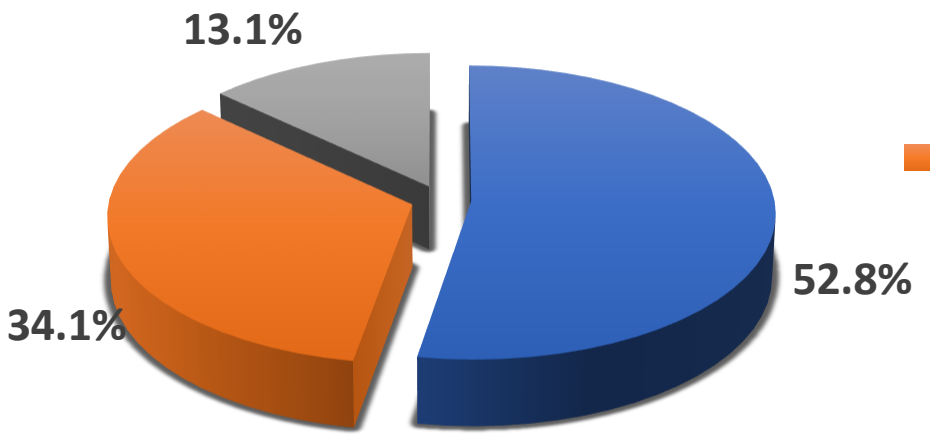

- Го проверувам изворот на веста, барам докази за истата
- Го споредувам она што се сомневам дека е вистина со други извори,
- Не правам ништо во насока на проверка на вистинитоста на сомнителната вест.

П.30 Кои од следните видови на медиуми најчесто го користите за информирање?

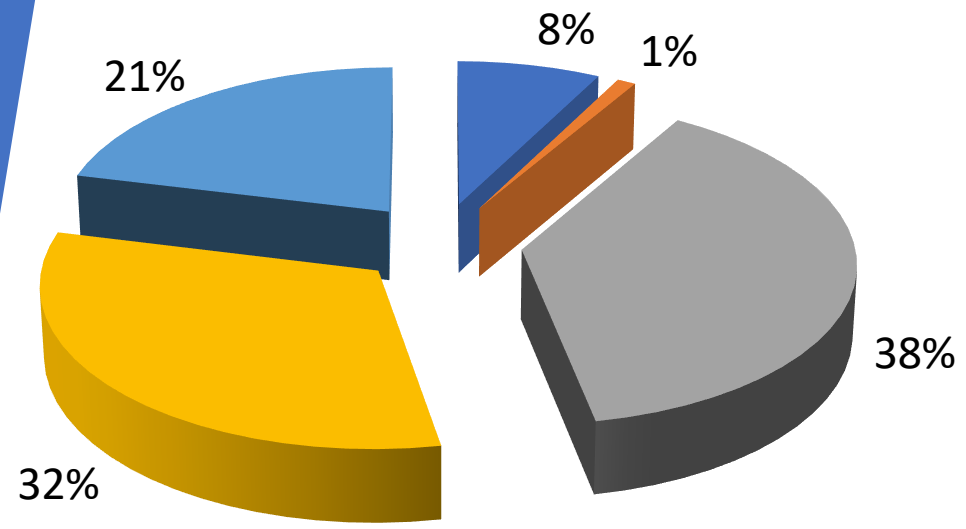

- Телевизија
- Печатени медиуми (дневни весници, неделници, магазини, списанија)
- Интернет (електронски верзии на телевизии, дневни весници, портали)
- Интернет (социјални медиуми Facebook, Twitter)
- Не одговорил/а

П.31 Ако го земеме само интернетот како средство за информирање, најчесто се информирате од:

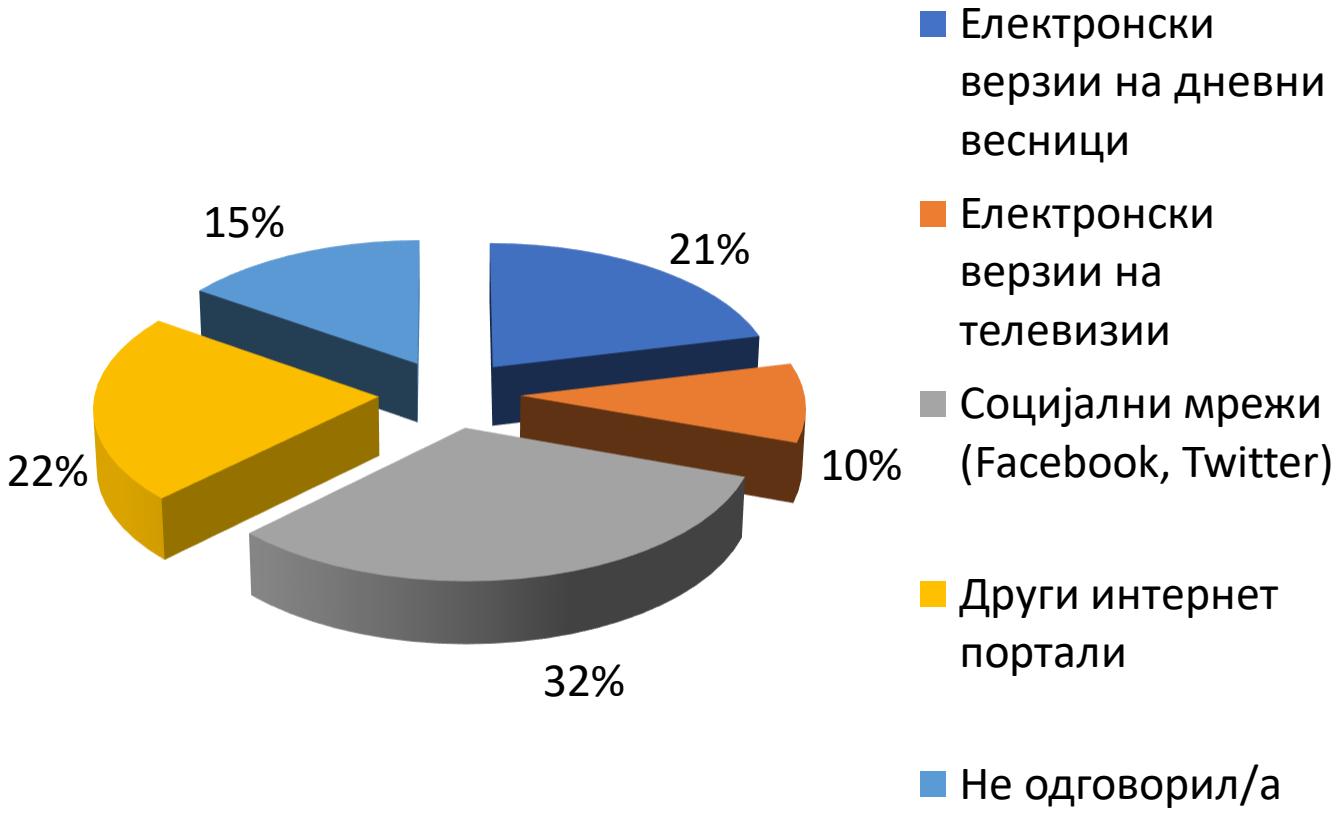

П.35 Каков вид на телевизиски програми гледате најчесто?

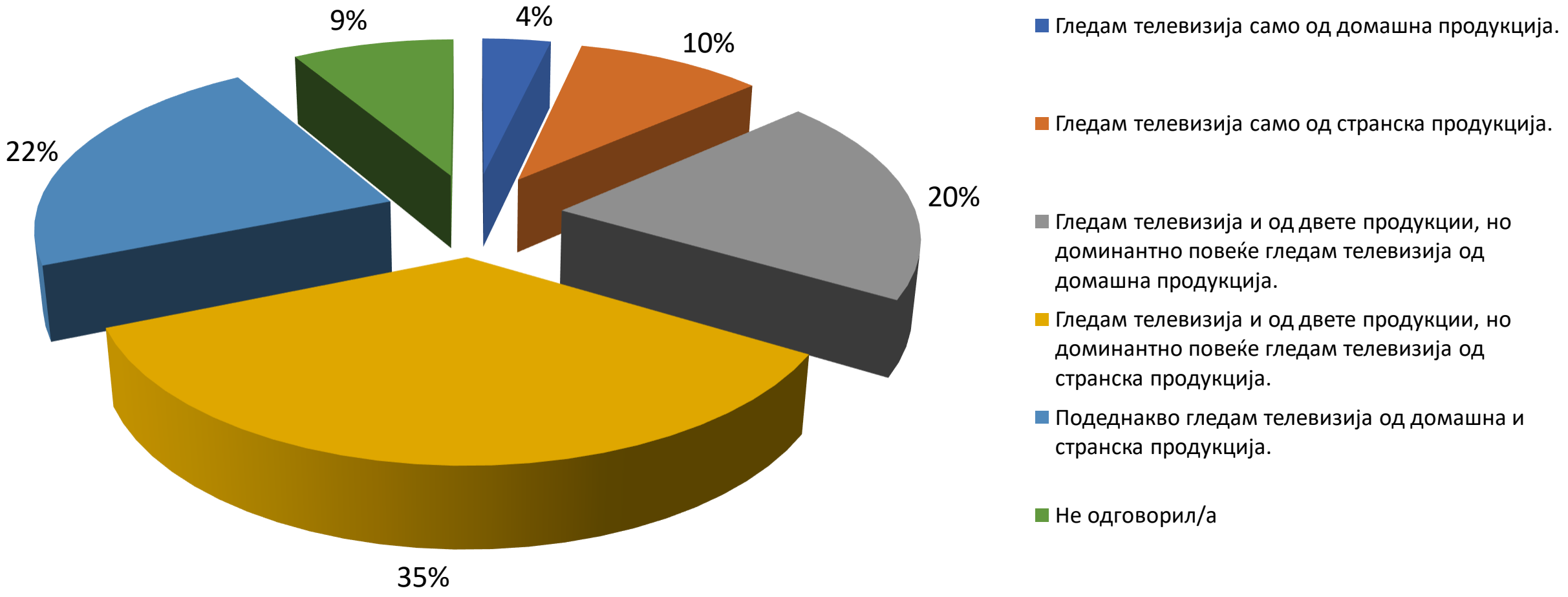

П.36-1 Од каква продукција е телевизијата која ја гледате?

П.36

Во просек, испитаниците поминуваат околу 13 часови во неделата гледајќи телевизија.

П.37

Во просек, испитаниците поминуваат околу 39 часови во неделата на интернет

Што гледаме за медиумските навики и информативните стандарди на младите:

- Доминантно информациите ги добиваат на интернет. Со телевизија поминуваат 3 пати помалку време. Програмата која ја гледаат доминантно е од странска продукција. Само 4 проценти се посветени ексклузивно на телевизија од домашна продукција.
- Печатени медиуми за информирање користат само 1% од испитаниците.
- Генерално, се свесни за проблемот со веродостојност на изворот или квалитетот на една вест. Социјални медиуми, интернет портали... Главен извор на информирање.
- Пребарувањето со влез на повеќе резултати, го користат една третина од испитаниците.
- Само 12 проценти разбираат дека Википедиа не енциклопедија во традиционална смисла на зборот.

- Прашања?

Благодариме на вниманието!

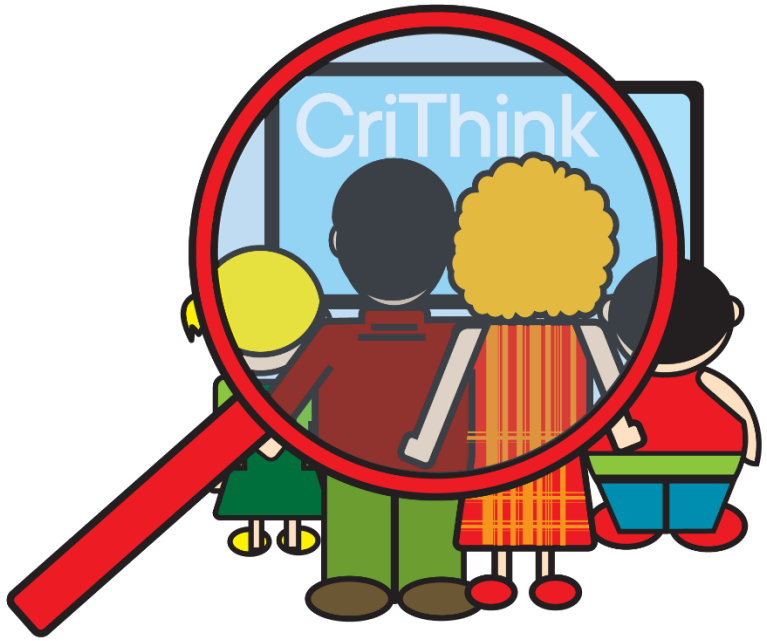

За повеќе информации посетете ја веб-локацијата **CriThink.mk**

Проектот "Со критичко мислење до граѓани со медиумска умешност – КриТинк" е спроведуван од Метаморфозис и ЕВРОТИНК. Проектот е финансиран од Европската Унија. Содржините на оваа интернет страница се одговорност само на Фондацијата Метаморфозис и Евротинк и не секогаш ги изразуваат ставовите на Европската Унија.